

ВІЛЕЙСКІ ПАВЕТ

Гісторыка-краязнаўчы гадавік

Выпуск 2

Мінск
Выдавец А.М. Янушкевіч
2015

УДК 908(476.1)(082)
ББК 26.89(4Бел)
В44

Укладальнікі:
Сяргей Макарэвіч, Дзяніс Канецкі

*Кніга выйшла пры падтрымцы
дабрачыннага фонду “Вяртанне”*

ВЯРТАННЕ

В44 **Вілейскі** павет. Гісторыка-краязнаўчы гадавік. — Вып. 2. —
Мінск : А.М. Янушкевіч, 2015. — 321 с. : іл.

ISBN 978-985-90371-8-4.

“Вілейскі павет” — гісторыка-краязнаўчы гадавік, які знаёміць з гісторыяй пэўнага краю — Вілейшчыны. Гэта мясціны, якія гістарычна ўваходзілі ў больш вялікі і старажытны рэгіён — Віленшчыну. Пра людзей і падзеі на гэтых тэрыторыях і расказваюць аўтары гадавіка.

УДК 908(476.1)(082)
ББК 26.89(4Бел)

ISBN 978-985-90371-8-4

© Укладанне. С.І. Макарэвіч, Д.В. Канецкі, 2015
© Афармленне. ІП А.М. Янушкевіч, 2015

ЗМЕСТ

Ад укладальнікаў	5
------------------------	---

ПУБЛІКАЦЫІ. ПОШУКІ. ЗНАХОДКІ

Беларускія рэаліі ў польскім засцяпковым асяроддзі Вілейскага павета (1918–1939) (<i>Тэлесфар Позняк</i>)	8
Лёс Казіміра Святохі (<i>Валянцін Аніціпенка</i>)	22
Гецэвічы: мінулае і сучаснае (<i>Андрэй Гецэвіч</i>)	34

ВЕРСІІ

Вульф Сосенскі — фалькларыст-міфатворца (<i>Віктар Жыбуль</i>)	68
Версіі і легенды. Гутаркі пра беларускага паэта Ф.К. Багушэвіча (<i>Вульф Сосенскі</i>)	77

ПРА СЯБЕ І ПРА ЧАС

Аўтабіяграфія (<i>Андрэй Сухі</i>)	115
--	-----

АСОБА

Прафесар Францішак Сяліцкі (<i>Тэлесфар Позняк</i>)	127
Даўгінаўска–будслаўска–крывіцкі рэгіён на даўняй Віленшчыне (гістарычная хроніка) (<i>Францішак Сяліцкі</i>)	131
Наш радавод (<i>Вацлаў Сяліцкі</i>)	274
Кароткія ўспаміны пра маё жыццё ў Мікуліне (<i>Францішак Сяліцкі</i>)	280
Пра майго мужа Францішка (<i>Ірэна Сяліцкая</i>)	286

АРХЕАЛОГІЯ. ПОМНІКІ. ЭТНАГРАФІЯ

Рэлікты культуры быка на Вілейшчыне (<i>Аляксандр Зайцаў</i>)	289
Легенды і паданні Віліі (<i>Анатоль Капцюг</i>)	297

КРАЯЗНАЎСТВА

Іван Вараўка (<i>Роза Шэрая</i>)	302
--	-----

IN MEMORIAM

Аляксей Лужынскі (<i>Сяргей Макарэвіч</i>)	305
Мой малодшы сябра (<i>Міхась Міхалевіч</i>)	306
Рагнеда Аляхновіч (<i>Сяргей Макарэвіч</i>)	309
Пётр Цыгалка	312

КНІЖНАЯ ПАЛІЦА

Новыя выданні (<i>Павел Радзьна</i>)	315
--	-----

АД УКЛАДАЛЬНІКАЎ

Вы трымаеце ў руках другі выпуск гадавіка “Вілейскі павет”. На шчасце, яго выхад не спыніўся пасля першай кніжкі. І гэта дзякуючы падтрымцы дабрачыннага фонду “Вяртанне”, які зрабіў магчымым друк выдання на паперы. Але не ў меншай ступені і аўтарам, якія працавалі над гадавіком. Іх прозвішчы вы сустрэнеце на старонках кнігі.

Гэты выпуск значна таўсцейшы за папярэдні. Гэта толькі сведчыць пра тое, што наш праект здолеў звярнуць на сябе ўвагу краязнаўцаў, гісторыкаў, перакладчыкаў, і яны далучыліся да супрацы. А таксама гэта сведчыць пра багатую гісторыю нашага краю. Цудоўна, што ёсць пра што пісаць і каму пісаць. А вы, чытачы, не пакідаеце нашу працу без увагі.

Чарговы выпуск “Вілейскага павета” адлюстроўвае гісторыю краю на працягу вялікага часу. Хаця найперш гэта XX стагоддзе — час, сведкамі якога мы самі былі. Падрабязна апісваецца гісторыя Даўгінава і ваколіц. Па-беларуску публікуецца кніга ўраджэнца гэтага кутка (вёска Мікуліна) Францішка Сяліцкага “Даўгінаўска-будслаўска-крывіцкі рэгіён на даўняй Віленшчыне (гістарычная хроніка)”. Прайшоўшы праз высылку ў Сібір і вайну, ён выехаў у Польшчу, дзе стаў прафесарам. І ўвесь час пісаў пра сваю бацькаўшчыну. Пацвярджэннем таму і перакладзеная кніга. Па-польску яна вядома хіба адмыслоўцам, але не шырэйшаму колу чытачоў. Дарэчы, Сяліцкі зрабіў не адну публікацыю пра Вілейшчыну і, калі браць шырэй, Віленшчыну. Падрабязную бібліяграфію прафесара, а таксама тэксты пра яго лёс, змешчаны ніжэй.

Прафесар Тэлесфар Позняк — яшчэ адзін навуковец, які паходзіць з Вілейшчыны. Ён даслаў свой польскамоўны тэкст пра засцянковую шляхту ў нашым краі.

Гісторык з Гродна Андрэй Гецэвіч паглыбіўся ў даследаванне свайго роду, які, між іншым, адзначыўся сваёй прысутнасцю і на Вілейшчыне — у Вязыні. Публікуецца пераклад яго рускамоўнай манаграфіі. Пра свайго продка раскажаў і Валянцін Анціпенка.

Аляксандр Зайцаў працягвае знаёміць з культуравымі камянямі. А Анатоль Капцюг піша пра легенды і паданні Віліі.

Гісторык літаратуры Віктар Жыбуль выявіў у архіве тэкст даўгінаўца Вульфа Сосенскага. Гэта паўміфічныя гісторыі пра Францішка Багушэвіча, вілейскіх паўстанцаў. У гэтым тэксце чытач знойдзе шмат дэталей дарэвалюцыйнага жыцця ў Даўгінаве і ваколіцах. Сам В. Жыбуль напісаў артыкул пра Сосенскага і яго лёс, чым папоўніў біяграфічную скарбніцу гісторыяй пра яшчэ аднаго адметнага жыхара краю.

Звяртаемся да вас, чытачы. Калі вы маеце матэрыялы, звязаныя з Вілейшчынай, можаце дасылаць іх ужо цяпер. Хочаце падзяліцца гісторыяй свайго роду — пішыце. Бо гісторыя краю складаецца менавіта з жыццяў кожнага з нас. Пішыце на viliejskipaviet@gmail.com.

Збірайце і пашырайце веды пра наш край!